ניבמות פה. בס"א: אמה

ד) ועי' תום' יבמות היו.

גליון הש"ם

גבו' עד דתלקחן לגוברין.

עיין לקמן דף ס״ח ע״ב מוס׳ ד״ה בין נשאו:

מוסף רש"י

שקילא טיבותך שדיא אחיזרא. נטולה טונתך

ומוטלת על הקולים (שבת סג:). כתובתה על נכסי בעלה הראשון. לכל יכמות קלי (יבמות פה.).

תוספות רי"ד (המשך)

ולא יצאת מבית אביה א"ד מ"מ מבית אביה יצאת ונשאת וא"ל מזונות

אבל באלמנה וגרושה אפי׳

קטנה פשיטא דל"ל דהא

ר"ש תניתוה אלמנה בבית

אביה וגרושה בבית אבוה

ל מזונות. פי׳ שנתארסה

ונתאלמנה ונתגרשה והיא

בבית אבי׳ ר״י אומר עודה בבית אבי׳ י״ל מזונות בבית אבי׳ י״ל מזונות

אינה בבית אביה א"ל מזונות ר"י היינו ת"ק אלא לאו ממאנת א"ב

דת"ק סבר א"ל דעכשיו

אין לה. כיון דיצא׳ מבית

אריה והלרחא רח״ה: רטי

או א"ל מזונות. פי' ייבם

את אשת אחיו והוליד ממנה בת י"ל לאותה בת מזונות אצל האחים

בנכסי האב או אין לה כיון דאמר מר כתובתה ג) על נכסי הראשון אית

לה פי׳ כדאמרן בהחולץ א״ד כיון דא״ל על השני

כתובה תנאי כתובה נמי

ל"ל כגון מזוני דתנאי

דנכסי דקמא כדייבם דמו

שהרי קם הוא לנחלה

אפ״ה אין על הבנים של יבם לזון את היבמה

שהרי ראשון לא כתב לה אלא בנין נוקבין דיהווין

. ליכי מינאי ולא מאחי

א״ד כיון דאי לית לה

שלא הניח נכסים שיעור

כתובתה תקינו לה רבנן

. משני כדמפרש בהחולץ

כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הלכך

הבת י"ל על השני וי"

מזווות אצל הרוית (והאי

מותות אצל הבנים (ההא דלא מיבעי' ליה ביבמה גופא נמי כה"ג משום

דגרי ירמה פשימא ליה

אצל הבנים שהרי מחמת מביר הבנים שהה מהדבה נשואי ראשון נזקקה ליכם וכשמת היבם נתאלמנה

זו מנשואי ראשון והרי

היא אלמנת ראשון וקורא

כ"י מיגר אלמנותיך לפיכך

מזונותי׳ על נכסי בעל הראשון ואם אין לו נכסים אין לה מזונות על נכסי

שני) מאי תיקו: בעי ר״א בת שניה. פי׳ הבא על אם

אמו והוליד ממנה בת (בן)

ויש לו בנים מאשה אחרת ומת י"ל מזונות או לא

ושכת סג: וש"נו.

שקילה טיבוסיך. חיזוק טובותיך שחתה סבור שנחזיק לך טובה בזו

בעישור נכסים מודים במזונות דבין נשחו בין בגרו חבדו מזונות: כי פליגי בחרוסה. רב חמר עד דתלקחן קיחה דאירוסין ואפילו לא בגר וללוי או תבגרן או ינשאו וילאו מרשות אב לגמרי כי בגרות: וכן תני לוי במתניתיה. דלוי סידר ברייתא ששה סדרים כר' חייא וכרבי אושעיא: פרפי. בחמיה: ומטי ומניהון. הגיע זמן שנים עשר חודש לבתולה משתבעה הבעל כדלקתן באע"פ (דף מ.): ארוסה יש לה מזונות. ארוסה יתומה יש לה מזונות מן האחין או לא: הכי גרסינו מסברא לית לה כיון דאירסה לא ניחת ליה דחיחויל. מסברת אני אומר שאין לה מזונות מן האחין דמאי טעמא תקון רבנן מזונות לבת מנכסי האב כי היכי דלא תיחזיל על הפתחים הכא ליכא למיחש להכי דכי חזי ארום דמתולא זיין לה איהו מדידיה ואע"פ שאינו מחויב לזונה דכיון דאירסה לא ניחא ליה דתיתזיל: אמר ליה אי משמע לא שמיע לך. בהדיא: מסברה הים לה. יש לך לומר שנזונת מו האחים דארום לא זיין לה: כיון דלא קים ליה בגוה. אם תינשא לו שמא ימלא בה מום לא שדי זוזי בכדי: ממאנת. קטנה יתומה שהשיאוה אחיהט ומיאנה בבעלה וחזרה אללם: יש לה מזוכות. עד שתבגר או לא מי אמרינן עקרתינהו לנישואי מעיקרן והויא לה כמי שלא ניסת או דלמא הא ניסת ויצאה מרשות אב: אלמנה בבים אביה. כלומר מן האירוסין דאי מן הנשואין לא אמרינן יש לה מזונות דעד דתלקחן תנן ואפילו ללוי בנשוחין מודה: ח"ק סבר ממחנם אית לה. וה"ק אלמנה בבית אביה כו׳ וה״ה לממאנת דאין כאן נשואין דהא עקרתינהו ואתא רבי יהודה למימר עודה בבית אביה בתחלתה שלא ינתה משם בנשואין יש לה מזונות אבל משינאה בנישואין אין לה: בת יבמה. הכונס את יבמתו וילדה לו בת יש לה מזונות לאחר

מיתת האב מן האחין מנכסי אביה

או לא: כיון דאמר מר. כתובתה אינה על נכסי יבם תנאי כתובה דילה נמי לאו על נכסיו הוא: או דלמא. כיון דאמרינן התם אי לית ליה נכסים לראשון תקינו לה רבנן משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוליאה: אית לה. נמי תנאי כתובה להיות בתו נזונת: בת שניה. מי שנשא שניה מדברי סופרים דאמרי רבנן לקמן בפרק אלמנה (דף ק:) השניה אין לה כתובה ולא מזונות בתה שילדה לו ומת: יש לה מוונות. מנכסיו או לא:

כיון

כיוו אביה בעינן מכלל דח"ק דבית אביה אפילו יצחה והיינו בכה"ג דמיאנה דעקרתינהו לנשואין קמאי והרי היא כאילו לא נשאת מעולם ואין נראה דכיון דנשאת שוב אין לה מזונות דאין לאב רשות בה ופירוש הקונטרס נראה עיקר: בת יבמה יש לה מזונות או אין דה מזוגות. נראה דיבמה עצמה פשיטא ליה דיש לה מזונות דגבי דידה אמרינן תנאי כתובה ככתובה וכי לית ליה לראשון סקינו לה גם מזונות משני אבל בת מיבעיא ליה אי אלימא כמותה למהוי תנאי כתובה ככתובה וכגון דלית ליה לראשון דאי אית ליה ממה נפשך גביא ובכה"ג אולה בעיא דבת שניה דפשיטא ליה דשניה עצמה לית לה דלגבי דידה הוי תנאי כתובה ככתובה אבל גבי בת מיבעיא לן וי"מ דאף בדאית ליה לראשון קבעי אע"ג דלדידה פשיטא דאית לה מזונות בין אית ליה בין לימ ליה כדפי' בבתו מיבעיא ליה דמראשון ודאי לית לה שהרי הוא לא כתב לה אלא בנן נוקבן דיהויין ליכי מינאי אינון יתבין והאי לאו מיניה היא אבל מן השני דלמא אית לה כיון דאי לית לה מראשון תקינו לה משני דכל תנאי יהיו על השני דלמא אית לה כיון דאי לית לה מראשון תקינו לה משני דכל תנאי יהיו על השני דלמא אית לה כיון דאי לית לה מראשון תקינו לה משני דכל תנאי יהיו על השני דלמא אית לה כיון דאי לית לה מראשון הקינו לה משני דכל תנאי יהיו דאית ליה לראשון כיון שאינה נזונת מהם כמאן דלית ליה דמי ותקינו לה רבנן משני או דלמא משני נמי לית לה ולריך עיון אי הוה מלי למיבעי נמי לענין כתובת בנין דכרין דדלמא לית לה דהא מאחיו ירית או דלמא איכא למיחש דלמא מימנע האב ולא יהיב דחייש דלמא נפלה לה קמיה יבם ומיהו אארוסה נראה דלא הוה מלי למיבעי לענין כחובת בנין דכרין דהא לא יהיב לה אב מידי כל זמן שהיא ארוסה:

שניה ארוסה ואנסה: בעו מיניה מרב

ששת ממאנת יש לה מזונות או אין לה

מזונות אמר להו רב ששת תניתוה יאלמנה

בבית אביה וגרושה בבית אביה ושומרת

יבם בבית אביה יש לה מזונות רבי יהודה

אומר עודה בבית אביה יש לה מזונות אינה

בבית אביה אין לה מזונות רבי יהודה היינו

ת"ק אלא לאו ממאנת איכא בינייהו דתנא

קמא סבר האית לה ורבי יהודה סבר לית

לה בעי ריש לקיש בת יבמה יש לה מזונות

או אין לה מזונות כיון דאמר מר יכתובתה

על נכםי בעלה הראשוז לית לה או דלמא

כיון ידאי לית לה מראשון תקינו לה רבנן

משני אית לה תיקו: בעי רבי אַלעזר בת

שניה יש לה מזונות או אין לה מזונות

דקיימי כוותיה בריש המקבל (ב"מ דף קד. ושם) דדרשי לשון הדיוט רבי מאיר ורבי יהודה והלל הזקן ורבי יהושע בן קרחה ורבי יוסי וכיון דדרשי לשון הדיוט שנהגו ההדיוטות לכתוב בשטרות אע"פ שלא תקנו חכמים כ"ש תנאי כתובה שהוא תקון חכמים והתם בהמקבל

(ג"ז שם) מוכח דהכי הלכתא ומיהו קשה מבית הלל אהלל הזקן ושמא די אע"ג דבית הלל הם תלמידי הלל הזקן פליגי עליה אי נמי כי לית להו לבית הלל מדרש כתובה היינו לגרע כחה אבל לייפות כחה אית להו ולהכי חזרו בית הלל להודות לבית שמאי ביבמות דהתם הוי ליפות כחה ולא משום קל וחומר דהתם כדמוכח מתניתין דהתם וההיא דהמקבל נמי לייפות כחה דעל ידי שהיה כתוב בכתובת אמן לכשתכנסי לחופה הוי לי לאינתו לא עשה בניה ממזרים ובתר חזרה אמרה הלל הזקן ומיהו בית שמאי אית להו מדרש כתובה אפילו לגרע כחה וקיימא לן כוותייהו דהא הכא בשמעתין לגרע כחה סול: הניה דאירוםין או הויה דנשואין. הכא ליכא למיפרך אי הויה דנשוחין היח אע"ג דבגר כדפריך לעיל לרב דתני עד דתלקחן דהתם פריך משום דמשמע דאתא לאפוקי מדלוי אבל הכא רב יוסף תני ברייתא באפי נפשה וקמשמע לן נישאת כשהיא קטנה והוא הדין לאיבגר ולא אינסיב: ארוםה יש לה מוונות או אין לה מוננת. לא

מן הנישוחין לא מאי איריא שומרת יבם אפילו אלמנה שאינה זקוקה ליבם נמי אין לה ויש לומר דנקט שומרת

יבם לרבותא דלא מיבעיא ארוסה דאכתי מיחסרא מסירה לחופה אלא אפי׳ שומרת יבם דלא מיחסרא שיכול לבא עליה בעל כרחה אפי׳ הכי יש לה מזונות ורבינו תם מפרש אלמנה בבית אביה שהיתה נשואה ונתאלמנה או נתגרשה בחיי אביה והיינו בבית אביה יש לה מזונות הואיל כשנתאלמנה או נתגרשה אכתי לא מת האב ולא בא זמן חיוב מזונות ולא מיפסיד מידי ודייק דממאנת לת"ק מבית אביה נפקא דמדאתא רבי יהודה לטפויי למימר דעודה בבית

נטולה היא ממך ומוטלת על החרולים: לרב אע"ג דבגר. בחמיה והלא בגרות מוליאה מרשות אב ולמה תיזון מביתו ובין לרבי בין לר׳ אלעזר בר׳ שמעון שנחלקו בדבר בפרק מליאת האשה (לקמן סח:)

> שקילא מיבותך שדיא אחיזרי כבר תרגמא 🕫 רב הושעיא לשמעתי' בבבל: בנן נוקבן דיהויין ליכי מינאי וכו': רב תני °עד דתלקחן לגוברין ולוי תני עד דתבגרן לרב אע"ג דבגר ולוי אע"ג דאינסיב אלא בגר ולא אינסיב אינסיב ולא בגר דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בארוסה ולא בגר וכן תני לוי במתניתיה עד דתבגרן וימטי זמניהון דאינסבן תרתי אלא או תבגרן או ימטי זמניהון לאיתנסבא כתנאי יעד מתי הבת נזונית עד שתארם משום רבי אלעזר אמרו עד שתבגר תני רב יוסף עד דיהוויין איבעיא להו הויה דאירוסין או הויה דנישואין תיקו אמר ליה רב חסדא לרב יוסף מי שמיע לד מיניה דרב יהודה ארוסה יש לה מזונות או אין לה מזונות אמר ליה משמע לא שמיע לי אלא מסברא לית לה כיון דאירסה לא ניחא ליה דתיתזיל אמר ליה אם משמע לא שמיע לך מסברא אית לה כיון דלא קים ליה בגוה לא שדי זוזי בכדי ואיכא דאמרי אמר ליה משמע לא שמיע לי מסברא אית לה כיון דלא קים ליה בגוה לא שדי זוזי בכדי אמר ליה אי משמע לא שמיע לך שמיע מסברא לית לה כיון דאירסה לא ניחא ליה דתיתזיל: סימן דגברי שק זרף מאנה ויבמה

ליה פלוגתא דתנאי דלעיל אי נמי שמיע ליה ומבעיא ליה היכי הלכתא: אלמנה בבית אביה. פירש בקונטרם דהיינו מן האירוסין דמן הנשוחין לכולי עלמא לית לה דכיון

שנפהעה שעה אחת ממזונות שוב אין לה אבל מן האירוסין לא פקעי דקסבר ארוסה יש לה מזונות וא"ת א"כ אמאי נקט אלמנה כיון דאפילו לא נתאלמנה יש לה מזונות ויש לומר לאשמועינן אבל מן הנשואין אפילו נתאלמנה אין לה אי נמי לאשמועינן דוקא אלמנה מן האירוסין יש לה מן הנשוחין חין לה אבל ממאנת אע"ג דנשאת אית לה ואתי שפיר הא דאמר ממאנת איכא בינייהו ואם תאמר ובשומרת יבם מאי אתא לאשמועינן דאי למידק דוקא מן האירוסין אבל

קיח א ב מייי פייט מהלי אישות הלכי י סמג לאוין פא ועשין סח טוש"ע אה"ע סימן סט סעיף ב וסי׳ קיב סעיף א: קים ג מיי׳ שם הלכה טו טוש"ע שם סי' קיב טוטייע שם סיי קינ סעיף ג: קב ד ה מייי שם הלכי טו טוט"ע שם סעיף ד: קבא ו ז מייי שם הלכי

יד [ופכ"ב שם הלי יא ידן טוש"ע שם סעיף ה וסי' קסו שם סעי' דן:

תוספות רי"ד

ל) כהוח היא איוה צריכא יו) כהנוז היא אינה צויכא להטמא לו שאינו חשוב בעלה מיהו אם רצתה מממאה לו דכהוח איוה מוזהרת על הטומאה דבני אהרן כתיב ולא בנות . אהרז: מחה איוה יורשה. אהון: מוחה אינה יוו שה. פי׳ נדוניית בית אביה דלא תקנו ירושת הבעל אלא עד . שחרום לחופה או חממר גובה כתובתה פי' מו"מ ותוספת אם כתב לה טעמא א"ל (כתובה) דין כתובה שיהא חייב לקוברה ומאי כתובתה בנשואה תניא שיורש נדוני׳ וכל נכסי . לה כתובה כי מתה היא בחייו אין לה תביעת כתובתה ותקבר בשביל מו"מ שהוא יורש א"ר הושעיא שאין אני קורא תטלי מה שכתוב ליכי. פי חואי ר"ד הוא זה אפילו שלא מת ולא גירשה ולא ושחטרד לה איוו יורש הטעם יש ליתן גם בנשואה שמחה רחייו וא״ר ומצא שהרי לא נתחייב לתתם לה אפ״ה מורישם לבנים כדי שיקפוץ וכו': כי אתא רבין אר״ל ארוסה שמתה א״ל כתובה א״ל אביי זילו אמרי לי׳ שקילי . טיבותיך ושדי אחיזרא טיבותין ושרי אחיווא כבר תרגמה לעיל רב אושעיא ולוי לשמעתי׳ ה. כבבל: בנין נוקבין וכו׳. רב תני עד דתלקחן ולוי תני עד דתבגרן בגר אף על י. פי דלא אנסוב א"נ אנסוב פי דלא אנסוב א ניאנטוב אע״ג דלא איבגור דכ״ע לא פליגי דל״ל. פי׳ שהרי נישואין ובוגרת מוציאין מרשות אב לגמרי כ״ש מרשות אחים ופשיטא ראין לה מזונות כי פליגי בארוסה פי׳ בנערה שלא בגרה רב סבר לית לה דתני עד דתלקחז. פי' וקיחה מחייב במזונות ולוי סבר אית לה דתני עד דתבגרז. פי׳ אבל נערה אע״פ שנתארסה יש לה מזונות :עד שתבגר או עד שתנשא ניזונית עד שתתארס משום ר"א אמרו עד שתבגר וקי"ל דאין הלכה כיחיד אלא כת"ק: בעו מיני" מר"ש ממאנת י"ל מזונות הבת שהשיאוה בקטנותה אמה ואחי׳ ומיאנה בבעלה לה מזונות מן האחין דאמרי׳ נשואין קמאי עקרי וה״ה כמי שלא נשאת